

AA4195

ANTHOLOGIA
FEHÉRVARI KÖLTŐK
VERSEIBŐL

PANNONIA KÖNYVTÁR 12.
SZEKESFEHÉRVAR 1931.

Fejér megyei gyűjtemény

ANTHOLOGIA

FEHÉRVÁRI KÖLTŐK VERSEIBŐL.

Aa 4195

576431

R14

SZÉKESFEHÉRVÁR, 1931.

Az irodalom hajdan koronázatlan királya, a líra, mindjobban mohikán sorsra jut. A valóság diktaturája véglegesen száműzni akarja agyonracionalizált életünkből.

A líra a képzelet és a titok gyermeke. De élhet-e a gyermek, ha a szülőket halálra ítélik? Az anyag prófétái a mesterséges életsejtet ígérnek és végkiárusítják fejünk felett a végtelenséget s bennünk a halhatatlanságot. Minek líra, minek költészet, mikor a képzeletből úgyis valóság lesz?! A Nautilus a tenger alatt ostromolja az Északisarkot és Németországban megalakult az Első Holdutazási Társaság „korlátolt felelősséggel” és holnap talán a költőknek ezt az utolsó, égi barátját is telekkönyvezni és alagcsövezni fogják!...

És mégis, mindennek dacára: él az Isten és él a csoda, hogy nőre és férfira oszlik az ember. Él a szerelem, él a titok és él a Halál.

Él, mindörökre él a költészet is.

Vörösmarty városának költői talán első-
ízben lépnek lírai anthológiával a nyilvános-
ság elé. Anthologia annyit jelent, mint virág-
beszéd.

Ez a költői virágcsokor nem készült
csokorcsondának. A szerkesztők mindenféle
szint meg akartak mutatni a helyi talajból.
Összemarkoltak kerti disznövényt, szagos me-
zei virágot, kinyiltat és bimbósat, — azzal
megvolt ez az elegyes, sokszínű anthologia.
Emberek termették, robotos, termő emberek,
akiknek a szó felszabadulás és a muszaj-állás
szent narkózisa.

Kevés bennük az egyénieskedés és a
kollektívkodás, de annál több az egyéni szín
és igazi egyetemesség.

Örök tragikumú, fájdalmában és jóság-
vágyában testvér emberlesség a magyar lélek
prizmáján keresztül, — ez ennek az antholo-
giának az uralkodó jegye és ebben rokon
Vörösmarty szellemével.

Adva vannak a költők, adva van az
áldozatkész kiadó. Az egyenlethez azonban
még egy tényező tartozik: az ismeretlen.
A közönség.

Székesfehérvár, ahol Vörösmarty Mihály,
Ányos Pál, Virág Benedek, s tegnap Pro-
hászka Ottokár rőtta halhatatlan betűit az
eleven élet számára, most lírikusait küldi.

Ime itt a mai magyar líra palettáján a
fehérvári szín!

Székesfehérvárott, 1931-ben, a Csongor
és Tünde kiadásának centenáriumán.

SZARKA GÉZA.

A KÁLYHA MELLETT

szóltam mélézó szememnek :
csodák ma miért nem teremnek ?

szóltam aggó homlokomnak :
te vagy tán tükre a gondnak ?

Omló hajamhoz szóltam :
nem vagyok már, aki voltam ;

és szóltam puha fejpárnámhoz :
vigyél el álmodó anyámhoz ;

szerelmemnek szólott szavam :
odaadom teljes-magam . . .

És Istenemhez szállt a szó :
add, hogy mindig legyek jó.

ESTE.

Az esti égen szürkesség ;
szürke párák, barna gőzök,
fáradt fény ;
lelkem zárva (szemem tárva,
szívem árva)
s rámozog a Messzeség.

Holdfény futos a vidéken,
tavasz rügye reng a fákon,
virág fakad : rózs-fehér.

Szomorúan zúg a szúnyog :
árván bolyong langyos éjben ;
szomorúan szemet húnnyok
s elfelejtem gyermekségem.

Az esti égen szürkesség ;
szürke párák, barna gőzök,
fáradt fény ;
lelkem árva (szemem zárva,
szívem tárva)
s rámterül a Feledés.

PAJZÁN RIMEK.

Száll a szó:
suttogón és susogón
s mint a csermely
csipke-habja,
bánatát a szélnek adja.

Ópiumos mámor-lelken
vágyn, titkon s niámortelten,
szerelmetes-édesen,
Rád lehelem: Édesem

s hűnyó szemed glóriája,
lelked tüze, fárosz-lángja
(mint a fecske nyár-esőn)
felém cikáz révületbe repesőn.

Málló füstben, szálló szóban,
illanó szép ezer-jóban
áporul a félelem
s földön, égen régesrégén
Vénusz virraszt csendesen.

RÁD MOSOLYOG . . .

(GEORGE.)

Rád mosolyog, bár fárad a nyár már,
kertünk buja illata még,
játszi hajadba fonjad be árván
repkény örökös levelét.

Mint arany-tenger ring a mező még,
nem oly sűrű s oly magas tán,
rózsa köszönt rád lág-ölelőn még,
de szirma kicsit halavány.

Szót se a vágyról, tilos az már — rég;
hirdessük: az élet mi szép,
bár mi se több, mi ránk vár még,
mint séta — meg őszi árnyék.

A FEHÉR PADON.

Fehér padon, őszi fényben,
tovaszálló, szép reményben,
mint a madár: szabadon —
csendben ültünk,
szenderültünk
a fehér padon.

Szólott ajkad: hátha mégis...
s tovaszállt a reménység is.
Fáradt szemem el-elrévedt,
mint az utas, ki eltévedt.

Rajtad veszett szemem: Rajtad
s vágyra derült halvány ajkad.

*

Hangulatos volt az este
s szállt a szó, mint vándorfecske
szájról szájra szabadon
s nem maradt más —
csak két lélek
a fehér padon.

A SZIGET URA.

(GEORGE.)

Öreg halász meséli: messze délen,
olaj-, fahéjban és homok között
csillámló drágakőben buja szigeten
élt egy madár, amely a földről is
csőrével ég-magas fakoronákat
tudott letépni, és ha szárnyai,
Tyrus csiga nedvétől csillogón,
íromba-mód repülni megemelte:
sötét felhőhöz volt hasonlatos.
Napestig fák között veszett nyoma,
de estelájt a tengerpartra jött,
szellők hűvös, sós tenger-illatában
édesdeden dalolva, hogy daléhes
delfin-sereg uszott a közelébe
arany-szivárvány szikrás tengeren.
Igy élt ő ősidőktől fogva már,
csak a hajótöröttek látták őt,
mert amikor az emberek fehér
hajói kedvező szelekkel a
sziget felé eveztek, ő a dombra
szállott a drága tájat megtekinteni,
széltérjesztette széles szárnyait
tompán sajjó jajszóval elhalón.

HÜTELEN.

A szél, a bolondos, kócoló
Kéz, amely minden lében kanál,
Ablakom alatt sunyin megáll.

Előttem egy vers a papíron,
Most irtam. Még alig született,
S még gyermekbecenevén hívom.

Szerelemről szól és csodaszép.
Azaz hogy: nekem, ki lelkemet
Csókoltam beléje az elébb.

Ugy látszik, szél pajtás is érzi
Hogy virág, s nem papír! Ráleben,
Tenyerére kapja, megnézi,

S jaj! — huss! — elröppen röpke táncban
Véle messze, ifju szerelmes.
Versem örül: most él, lebeghet!

Szárnya nőtt: zizzenő ajándék.
S lenézi, átszállja kevélyen
Kertem álomvirágos csendjét.

De nem sokáig! Már megunja
Hebehurgya szél bolond karja,
Elereszti, s lehull az utra.

Poros ultra, gyürve, zizegve,
Halált sirva megtépett kedvvel.
— A szél már uj ablakon les be.

Akkor értem oda. Bús versem
Simitva, csendben felemeltem,
Svittem, mint kincset. Szebb lett, érzem:
Hűtelen volt, de utólértem

CSAK EGYET NEM.

Oh mindent, mindent a halál ad:
hervadó virágát a réznek,
kialvó sugarát a fénynek
s lehulló levelét az ágnak.

Folyók tengerbe omlásánál,
gyermekkek mellett, kik dalolnak,
rabok mögött, követ ha hordnak,
nyíló könnyveken : a halál áll.

Övé a mult s a bús emlékek,
övé a jövő nagy reménye,
övé lelkünk könnye, zenéje . . .
Csak a halált adja az élet.

KÖNNYELMÜ RAJZOK.

Rossz szokásom : ha papir van előttem
rajzolgatok, torz arcokat, virágot,
dobozt, levelet, furcsa ákombákot.

Pedig a kéz rugóját lélek hajlja
az agyon át. És mit kézzszolga rajzol,
lélek látta talán a gondolatból,

nagy tükréből, mely előtt betanulgat
holnapot, vágynat, akaratot, multat,
s a kezem meglopta tilosba járván.

Talán ez az arc holnap elém bukkan,
mert a lelkem ma életbegondolta !
Talán azt a virágot tavaly dobta

utamba ősz a vetkőző mezőkön ?
Talán e doboz a titkomat őrzön
tartja, titkomat, mit sosem fog tudni

az életem ? Talán e furcsa kriksz-kraksz
vers akar lenni, mit sohasem irtak
szavakba, mert oly szép, hogy el se birná . . .

Félelmetes ! Le fogok szokni róla !
Ugy érzem valami titkos üzenet ez
lélektől tollig. Halál rádiója,

mely ürből küld hangot idegbe . . . Remeg
a szívem ! Félek tőle ! És a kezem
rajzol lassan egy nagy, ötpecsétes levelet.

LIDÉRC.

Láp mellett él, hová egy út vezet,
Keskeny, lépésnyi mesgye.
Onnan rád kinevet.

Megyünk felé a keskeny uton át
Botolva, megtévedve,
De csak tovább, tovább!

Hány ér oda? Egyikük sem talán.
A hold elaludt régen
Az ég kormos falán.

Hány hal bele? Mindegyik, ugye lehet.
S a holdtalan nagy éjben
A lidérc ránevet.

S ha csoda övezett és odaérsz :
Mögötted keservében
Felsír a lidérc.

IDŐ KATONÁI.

Egy lépés . . . egy csepp vér a szivből . . . egy perc.

Időgenerális kis katonái

Gyakorlatoznak.

Lépésekből, vércseppekből, percekből

Napokat fonnak,

Hidal, melyen bucsuzik volt a lesztől.

Pereg a dob : szivek. Kommandó : éltek.

S a cseppek hullanak, a percek mulnak,

Sok már az áruk !

Koldusok adják gazdagság kezébe,

Ki régen ráunt.

A léptek meg nem állnak, soha, mégse.

Emberek : lépések, vércseppek, percek.

Egy sziv ha kiürült, egy láb ha bénult

S kidől a sorból,

Helyére csillagok uj szivet dobnak

A vágó sokból.

Idő katonái gyakorlatoznak.

KÉPEK.

Egy . . . három . . . öt . . . tíz . . . tizenegy . . .
Mind képek és mind a lied.

Fogom kicsike kalapácsom
S a szögeket. Elférnek, látom,

Szobám falán. Ezt ide teszem,
Mert mosolyog. Előttem legyen.

A nagyot iróasztalomra,
S azt a szigorut a sarokba.

A szomorút az ágyam mellé,
Hisz éjjelem már mind a könnyé,

És ezt ide . . . és azt oda . . .
Képekkel tele a szoba.

Felszögeztem mind. Akkor nézem :
Jaj! Fáj valami. Nini, vérzem ?

Jaj nekem, jaj! A szívem itt benn . . .
Minden képedet ráaggattam
És minden szöget belé vertem.

ÖNJELLEMZÉS.

Ahol jókedv van, ott szomorúság vagyok,
Ahol nevetnek, ott én vagyok a bánat,
Ahol társaság van, ott én vagyok a magány,
Ahol vidámak, ott hirnöke vagyok gyásznap.
Ahol kacaj csendül: én vagyok a sóhaj,
Ahol nincs vágy: én vagyok az óhaj
Ahol boldogok: ott ünneprontó vagyok
És ahol vagyok: ott elnémulnak a dalok
Ahol élet harsan: én vagyok a halál
Aki gyászol, bennem testvére talál . . .

IDEGEN VÁROSBAN.

Idegen a város, idegenek az utcák,
Ismeretlen arcok néznek reám
Furcsán kondul a harang szava
A napnak csendes alkonyán.

Az idegen városban nem ismertem senkit
Mégis percek alatt barátokra találtam,
Mert ismertem jól az alkonyt
Melynek bibor hullását sokszor csodáltam..

És ismertem az út mentén a fát,
Amely árván és egyedül meredt az égnek
Barátaim lettek a villanylámpák is
Melyek az utca sarkon égnek

*

Most már három barátom volt:
Az alkony, a fa, s a villanylámpa.
Az alkonyban a nap hullatta vérét . . .
Szomorkodva meredt a fa, az árva . . .
S a villanylámpa — szememnek volt párja . . .

GONDOLKOZOM.

Gondolkozom
A jó Csöndanya
Simogatja
Homlokom.
Oly jó így
A láthatatlan kéz úgy hűsít.
A jó Csöndanya
Simogatja
Homlokom.
Gondolkozom . . .

TÉL.

Itt az évszakok koldusa,
Az évszakok királya,
Hó esett puha,
A földre, a fákra.

És fázott a föld
A fák remegtek dideregve,
Szememből meleg könny
perrent a fagyos rögre.

Mert itt az évszakok koldusa,
Az évszakok királya,
Hó esett puha,
A földre, a fákra.

HINNI, REMÉLNI, SZERETNI.

Szeretek a homályban járni,
Ahol nem látom a világot,
Ahol várhatom a jövődöt,
Ahol sejthetem a virágot.
Szeretek zárt ajtóra nyitni
és hinni, hinni, hinni !

Szeretek este csendben várni,
Mikor a nesznek szárnya támad
S egy el nem hangzott szent ígélet
Betölti zsidbadt kis szobámat.
Szeretem a csalódást félni
és remélni és remélni.

Szeretek rabja lenni másnak,
Utána vágóva elmerengni,
Egy forró szivve rátalálva
Jövendöt, multat elfeledni,
Mindent, mindent elvesztegetni
és csak szeretni, csak szeretni.

LÁNGBETÜK... HAMUBETÜK.

Hajdan az égre láttam irva
Búbájos, fényes, szent betűkkel,
Fehér felhők uszták körül.
Vágy tükre lett a két szemem,
Amíg varázsa rám sugárzott
E bűvös szónak : szerelem.

Később szikra lobbant előttem
És láng csapott a kerten át
Virágaim fonnyadva égtek,
Megejtőn és lidércesen,
Betűkbe lódult lángnyalábok
E szót lobogták : szerelem.

Végül a pusztá földre néztem.
Utam kopár volt és köves.
Előttem éj, utánam árnyék,
Lehajtom bús, lázas fejem
S lábam alatt hamubetűkből
E szó sötétlik : szerelem.

TEPLOMBAN.

Ott álltam remegve a nagy kapu mellett.
Sötét volt. És nekem világosság kellett.
Végre a kilincset nehezen lenyomtam,
Berozsdált hangjára hangosan felsirtam!

Uram, Uram, nézd, a kezem hólyagos lett,
Ruhám nyirkos, mert könnyem rája pergett
Amíg a kulcsom megfordult a zárban,
Mellyel házadból a világot kizártam.

Vonszoltam a testem, roskadozó lábbal,
Égő szenvedélytől seborított szívvél,
Telve Isten-vágygal!

Bocsásd meg, óh Uram, hogy amerre jártam
Templomodnak szüzi, hófehér kövére
Vért festett a lábam!

ÉVSZAKOK.

Tavasszal szaladunk kitárt karokkal.

Reggel van.

S dalolunk piros gyerekekkel.

Nyáron a szemünkből kacag az Élet.

Dél van

Most valósul a vágy, az ígéret.

Ősszel csak hívjuk a pillangót, álmot.

Este van

Letépünk minden halvány kis virágot.

Télen már ballagunk és meg-megállunk.

Éj van

S mögöttünk minden, amire vártunk.

Azután szél hordja reánk a havat.

Csend van

Nyomunk pár percig a hóban marad.

UTKÖZBEN.

Amerre nézel szobád ablakából:
ápoltság, virágos ablakok,
elmaradt a tragikus magyar ég,
min Munkácsy ecsetje kavargó.

Tiszta szobád hűvös, mint a cella,
Luther képe int, amint a lanton
zsoltárt kísér... nap tüzel a kezén
s most ez a kéz olyan, mint a fantom.

Rádiót zenget a levegő s ő hozza
szobámba a hegyek lélekzetét...
egy lány dalol... magyar szavak: mementó,
mint összeesküvőké oly setét.

Zápor lába veri a fájt ügetve...
s mögötte már búcsúzó s könnyes ég
lengeti selymét... ő itt ez is játékosabb,
rá nem marad lerogyva a vidék

Gyorsan nyíló ablakok s az arcok
hamarabb váltják derűre a bűt;
itt nem érzi senki csonkaságát
s hogy szívből a tagokba nincsen út

Csak a magyar föld seb. s a nyesett erektől
bomlik a szív és tébolyul az agy...
Maradnál inkább otthon... épek között
csak jobban érzed még, hogy csonka vagy!

A SZOBRÁSZ.

Hatalmas templom fala vár tévesen
a szoborra, mely lomhán rejti el magát
lábánál, gubóba bújva, mint a báb :
ponyva fedi még kavargó tagjait.

Gyors mozdulatokkal, lázas hangosan
gerendák és létrák szövődő rácsa kel :
közöttük száll majd örök helyére fel
a fújó ércső s koszorus érclovas

Hasadó burkát lehántva ég a bronz,
szőrös karu szálfa csikozzák tagjait,
síkosan vonaglik s boldogan vakít
villó idoma kandi szemet magán.

— Bámész és locska nép között hallgatag
áll a zömök szobrász : szobrán tapadt szeme
nem rebben ; s mintha belülről rengene :
kőtörő kezén körme a húsba váj.

Remegő mérleg : előre s hátra lép,
fátyolozott szeme belül is látomás,
a szobor s álma egy s mégis egyre más :
külön éli már elpártolt életét

S újra vajúdva fáj. Kinlódó tagjait
most másodszer lesi A mámor fényt oroz,
de dobbanhat e a szív, nem mámoros
szemekbe lökve, ha nem köríti láz ?

S a megfeszült ideg pattanó fokán
a végső folt lehull : várt álma meztelen.

— Áll, nézi még, indul ; s a szédülő teren
kétséggel, hittel dobbannak léptei

FALU A VÖLGYBEN.

Maréknyi ház a völgy kezében
nyitott tenyerén ülve szépen.

Egy pillantás átfogja innen,
arasznyi csak, de benne minden.

Kisdéd-torok harsány sirása :
az öreg élet ifju mása.

Kis játékok az úti porban,
bolond hopszák boldog korodban ;

első csókok, betelt szerelmek :
úzve az élet gyorsan elmegy ;

szerszám és ágy és sörös kancsó
és fojtott zokszó alig hangzó ;

haragok, pör és enyhe ünnep,
feddő harang csengése büntet ;

tetők fölött az ég, az Isten,
de benned szól csak, hogy segítsen ;

síratások, kínok és gondok,
a sírok mélyén tiszta csontok :

ennyit kapsz csak és soha többet,
arasznyi lét, mely összetöpped.

Maréknyi ház a völgy-marokban :
— hallod az öklöt ahogy roppan.

VIHAR A HEGYKÉBEN.

Sötét felhők kúsztak elő a hegyekből
és egyre jobban ráfeküdt a sanda árnyék
a házakra, melyek egymás nyakára bújtak,
s a két torony, mint két pásztor
fúrta égbe a fejét

Egyszerre esni és dörögni kezdett
A falu hallgatott.
Megszűnt a villany; csillagtalan sötétben,
lezárt ablaktáblák között
harangok zúgtak össze-vissza.
Nem voltak már imák s szavak:
mint ég felé dobált kezek
röpültek s hulltak a hangok.
Kihez? Hová? föl a sötétbe
dörgés s orkánon túl Valakihez.

Bennem csönd volt. Némán feküdtem.
Az én vetésem: velem lélekzõ életek;
bennem feküdt a régi régi csönd
s még soha így
nem akartam volna dobálni hangokat
s két meztelen karral harangozni
Valakihez életem sötétje elé,
melyben villám, dörgés, viharok alszanak.

ŐSISÉG.

Zúgnak a parkban ősifák...
A régi zúgás ifjú ág
szívén.

Dalolnak ifjú madarak.
Ez is mily messziről maradt
reánk

A fű hajol, a lepke száll.
A régi lepke, régi szál
fűvön.

Virág színes és zöld a fa.
Egynek csak egy, bár száz ruha
dívat.

Csillog a tó, az ősifák hab.
Csak ezt látom, ha hamarabb
jövök.

Fehér vitorla zöld habon.
Ős-évek óta láthatom
frigyük.

E visszarémlő ősiség
mélyén a mélyebb lét ízét
iszom.

S ősibb költőkre döbbenek,
ki mind csak így érthette meg
magát.

ALVÓ ARCRA.

Párnádon, alvó arc
most így beszélsz :
Miért vagy oly merész ? —
szemem lecsuktam s dermedt homlokom
kizárta a világot s téged is ;
miért akarsz
átlépni alvó ormokon
az éjbe, mely ki tudja merre visz ?

Míg nappal van, én nem vagyok,
hisz én
mint árny kísérem csolnakod
kettőnk vizén ;
de este, mikor az élet sötét mint a víz,
nem tükrözlek, elsáppadok ;
ki tudja, merre visz
önsúlyom így, amíg leszáll a mélyre,
meddig ér le,
talán magamhoz ?

— Van végtelen,
ahol a szerelem
nem súly, hanem röpít ; vigyázz !
ne tépd a könnyü fátyolt,
amely közénk cikáz
az alkoholó kezéből este,
akiknek mindig egy a teste,

azoknak is ércfal az álom; ne rázz
fel életedbe, mert nélküled,
mint a gyökér magam vagyok:

Önkivület,
sőtét, hol a megdermedt angyalok
és démonok röpülnek; fájdalom,
mely fönn még csók s lenn a vak oldalon
ront ellened.

El ne vedd
vak földemet, hol kő nem marad kövön,
s hajnalra már eléd virágait szövöm.

Vagy — mert az álomban mély s magas van —
álom-magasban
lebegjek, mint a léggömb.
nem látva a kezed,
mindig föllebb, amerre az ég önt
fehér hajót és kék vizet;
mig álmodom
hadd lengjek magam, szabadon,
— elröppenek
örökre, ha szólsz, mint a léggömb,
mit durván rántott el a zsinog.

A MAG ÉS A MÁK.

A rózsza és lila minden színében a mák
kertünk legszebb leánya; hajnalra kelve
új s új öltözik ki; azt mondanák
szemérmes, mert csak látatlan nyíl a kelyhe.

Úgy bámulom, mint a hajnalarcú lányt,
mert nem kisebb csoda és mert magam vetettem
magvát, fekete pöttyöt, melyben a nyulánk
szökkenő szár, selyem szirom, bár dermedetten

már benne volt. De én tamáskodóan
tartottam tenyeren, míg nyitva várt a föld,
s mint aki sír partján áll, hol a holt hajó van,
néztem a röögöt, mely halottat létre költ.

Hitem, mert mondták; s hívő-hitetlen
kutattam minden nap, mit művel lenn a mag,
s mikor kibújt csirája, még harcolva hitem ellen
vártam sors-lábakat, hogy rátápossanak.

De csöpp szára nőtt, s míg jó kezek kiöltek
fojtó gyomot, lerázva tavasz viharát
fönn reszketett, szítta a napot és a földet,
anyjának páros emleit, míg a győztes virág

kibomlott, s most fönn leng s tudja, hogy érte
[volt csak
föld, nap s eső s ezt tudja itt az ég s a nap,

hogy ő itt kényes-nyakúan, mint a kócsag
álljon, s mindent tudott előre már a mag,

mely tenyeremből a sírgödörbe szökkent
biztos hittel, csak én nem hittem a csodát;
s a napban mellettem állott asszonyom és oda
[csöppent
kis gyermekem, — szívemen mégis csak most
[csap át

a rejtelem, hogy itt kezek előre tudva szőnek,
hallom zúgni a vetélőt láthatatlanúl,
érezem örök szövését életnek és időnek
tárt öleken át, hol a jó mag jó helyre hull.

A MEGTÉRT PATAK.

Itt áradás volt. A fák még mostan is
erről beszélnek. Egy éjjel lábuk alatt
csörrent a bozontos barna víz,
mely eddig álmukban s csak messziről zenélt;
látni vad lépteit, amerre elhaladt.

Most újra ott fut a szűk, de régi ágyban,
amelynek partján hallgatni száz virág van,
halkabban jár, de cseng és szebb zenét.

S az elhagyott és magtalált füzek
megint susognak, mint a kis szüzek.

PÁLMÁK ÉS CIPRUSOK.

Végig a partokon ciprusok és pálmák
zöldje hevíti a kékségek vak álmát.

Lobogva a pálmák kitarják lelküket:
akkor is beszélnek, ha minden fül süket.

De a fekete, aszkéta-ciprusoknak
levelei egymás fülébe susognak.

Köztük kitárt karom az olvadó határt
öleli, de máskor lecsukom, mint a zárt.

És nem tudom, Uram, pálmák vagy ciprusoknak
hangja-e hangom mert szavaim susognak,

de máskor részegen ömlenek, ha remek
napod arany tüze rajtuk is átremeg.

— De legyek akármi: ciprusod vagy pálmád,
mi álmodjuk veled a világ nagy álmát.

A TENGER, A SZÉL, A FÁK.

A tengert értik a szelek, a szelet értik a fák,
egymásnak panaszolják, nyögik el, ami fáj,
de a legyalult sziklákra szakadva messzire vércsik
ömlik a házakon át, asszonyok illata érzik,
ordító tenger előtt, lámpák fényében a rángó
fáncosokat tapasztja mézfonalával a tángó.
A tenger a szeleket, a szél a habokat akarja,
egymást kereső karjuk a holdat lecsavarja,
hajót, ladikot meztelen testéről lesöpörve
a tenger rontana még, ne fogná szikla vas-örve,
— de ki kérdi idefönn, ha levakult zenére reng el,
mért zúgnak a szelek, mért ordít lenn a tenger ?
— A tengert értik a szelek, a szelet értik a fák,
letörött ág: bennem a fa zúg, zúg az elhagyott világ.

EZ MIND ÉDES TAVASZ!

Kereszt-út Krisztusán
Fohászos tekintet,
Friss barázda-allén
Ballagó varjuláb —

Mámoros méh-zene
Ibolyán, kakukfűn.
Barack bársony szírmán
Dáridós züm-züm jazz —

Piros madár-torkok
Kurjantó csárdása.
Kis virágharangok
Imádságos álma —

Legelők víg zöldjén
Bodri, bús tilinkó,
Duzzadt tehén tőgyön
Mohó cup cup, mú-mú! —

Kotlós szárnya alatt
Tarka csibe pamacs,
Köles között csip-csip,
Csukló, meleg kott-kott! —

Napsugár drótjain
Csorgó arany zápor,
Kitárt ablak szárnyak
Mögött virág-bugák —

Nyuszik görnyedt hátán
Hímes tojás, sonka,
Szentelt, foszlós kalács,
Ezüstös barka ág —

Ispilángos lánykák
Nyakában gyermeklánc,
Részeg pillangókkal
Versenyt futó méta —

Gyűrött koldus kalap
Ritka fényes pénze,
Ministráns csengője,
Hármas non sum dignus! —

Csodát orgonáló
Csillagos ég alatt
Asszonyok éjében
Első gyerek-sikoly —

— Ez mind édes Tavasz! . . .

A TÜCSÖK ÉS A HANGYA.

Bolond szívem: nótás tücsök,
Cip-cirip! cip-cirip!
Telis-teli dallal...

Életemnek reggelétől
Cip-cirip! cip-cirip!
Én csak muzsikáltam —
Amig mások vért izzadnak,
Rendet vágnak, vesznek, adnak,
Bókolok a varázslatnak:
Hegedűt tart állam...

Életemnek arany-delén
Cip-cirip! cip-cirip!
Nem halt meg az ének —
Amig mások gíggen járnak,
Gyöngy-pezsögösen hahotáznak —
Reámhullnak kékes fátylak
S mosolygva zenélek...

Mikor aztán odaadtam
Cip-cirip! — minden dalt,
Halkan körüljárok:
Élet-Hangya, Neked húztam
Most hogy aztán mind elnyúztam,
Egy garast, találok?!

Bolond szívem: nótás tücsök,
Cip-cirip! cip-cirip!
Telis teli dallal!...

IMÁDSÁG.

Tavaszi virágok siessetek hozzám,
Fussatok testemre, fonjatok be engem!

Megsebzett lábamat vérszín piros rózsa,
Karthauzi térdem hófehér lilium.

Borítsatok függönyt beteges fülemre,
Melyen örök marsot a fájdalom dobolt.

Szórjatok illatot bimbó fejecskétek
Pirinyó gongjával lázadó szívemre.

Csak szemem hagyjátok, hadd nézzek az égre,
Rügyet bontó napnak meleg szépségébe.

Mikor teli leszek virág-öleléssel,
Mise-mondó drága, hímezett paláستtal —

Kérges két kezemet az ég felé tárom
S arany nap özönben ima buggyan számon . . .

A SZEGÉNYEK.

Csirr...

Csorr...

Zizzen, csörren az őszi levél,

a szegények

jönnek,

fut a szél,

az ág jobbra hajol,

az ág balra hajol,

csirr... csorr...

zizzen, csörren az őszi levél:

a szegények

jönnek valahol...

Viszi őket a hold.

Hajtja őket az ősztön.

Csirr... csorr...

— erdő szélén

Krisztus lóg a köröszton.

Csirr... csorr...

a kereszt nyikorogva dalol,

— távol távol tornyok közt fut a hold...

Mi lesz? mi lesz?

Valaminek lenni kell most már!

Sok a szegény, de több a soknál. —

Csirr...

Csorr...

Zizzen, csörren az őszi levél...

— Keleten az ég csupa vér.

ARATÁS ELŐTT.

Minden madár dalolja,
minden fűszál zengi,
mégse tudja, mégse sejt
senki,
hogy a mezőn leányt öltek máma :
véres testét elrejtették
a buzába.

Elfutott a hangja.
— Hiába, hiába —
Kifröccsent a vére.
— Hiába Hiába. —
Keresi az anyja,
keresi fivére,
hiába, hiába:
véres testét elrejtették
a buzába...

— Kék szeme volt!
Mint katáng a mezőn
aranyizű nyárba.
Kék szeme volt,
mint a pille szárnya...
— Hiába! hiába!
Véres testét elrejtették
a buzába...

Szája piros volt!
Friss.
Leves.
Kipattant cseresnye.
Piros.

Leves.
Soha senki nem izlelte!
— Hiába, hiába...
Véres testét elrejtették
a buzába.

Félős nyulak átugorják,
ijedt őzek megbámulják,
minden madár dalolja,
minden fűszál zengi,
mégse tudja senki,
mégse tudja senki...

VIHAR UTÁN.

Tizen voltak, tizen...
A hold sétál a vizen,
a csillagok fürödnek, —
koporsóként uszik a bárka...
Messze
a hajnal
szárnyát a vízbe mártja.

Tizen voltak, tizen...
Most minden pihen:
itt süt a hold, ott süt a hold,
mindenütt süt a hold...
Ki kérdi, hogy: ki van?
Ki kérdi, hogy: ki volt?
Most minden pihen...

Tizen voltak, tizen...

KENYÉRSZEGÉS.

Megszegem a kenyeret.
Kérges,
mint a férfitenyér, amely kereste.
És friss,
meleg,
mint a menyecske teste...

Imádkozom.
Ó, hála néked, két karom!
Ó, hála néktek táncos izmaim!
Ó, hála néked szent Egészség,
s Ész,
mely melegen kigyümölcsöztél
a drága fekete földből!...

Ez a kenyér itt én vagyok.
Ez az én testem.
Az én erőm,
az én energiám
most visszaszáll belém,
hogy újabb energiákra fejtsen...

— Így megyek én titkokon tántorogva
a Cél felé:
mikor én leszek kenyérré,
s míg tenyereimből őtágu buzák nőnek,
lelkem elül a Végtelenben,
mint szegett kenyér illata...

NYUGALMAS ÉNEK A PLATÁNFA ALATT.

A kopott kerítést gaz ágazza bogazza,
felnýjtja fejét a túszeróza magasra,
kerítés tövében — gyökeret vert palánta —
ülök puha földben, mellettem egy platánfa.

Kiterýlő szárnya berzenkedik fölöttem,
aranyzöld tolla közt az ég kéke lecsöppen,
becsordul szomjasan szikkadozó szemembe
s — mint az öntővíz, az ürgelyukba bemenne —
frissülő húmuszként duzzadozik az agyam,
egy egész világot befogadnék egymagam.

Elnýjtózkodok hosszan, mint egy barna barázda.
Örülök, hogy nyár van, búza van a kalászba,
örülök, hogy élek, szívemig ér az élet,
sorba fogdosom az ezüstbolyhos csibéket
s míg a nap hevétől majd felgyullad a kazal,
vastag hús árnyékkal a platánfa betakar.

Jópajtásom nékem ez az öreg platánfa.
Gyermektisztelettel viseltetem iránta.
Ráncosodó karján nevem látom bevésve,
— akkor nagyra vágytam, de most már csak
[kevésre,
akkor csúcsot másztam, de most ülök a földön
súlyosodó fővel, — húsz esztendőm betöltöm..

Kezdem méregetni, ami elmegy s ami jó,
érfő homlokomra titkokat ró az idő,
kezdem érezni, hogy lélekzenek a napok,
s más vagyok akkor is, ha kenyérbe harapok,
más gonddal, más ízzel, másként mosolyoga szám
ha lefekvés előtt megcsókolom az anyám . . .

A FORRÁS.

Naponként jönnek boldog barangolók
és lelkük vedrét megmerítve
mennek tovább, tovább . . .

S ha százszor levetkőznek
és százszor felöltöznek a fák:
a barangolók szomjas vedreikkel
még mindig jönnek
s vándorolnak tova,
s a Forrás ki nem merül soha.

A Forrás mindig buzog,
mindenkinek,
ha tél, ha nyár.
Istenforrás ez,
szívén ütötte nekünk Oltokár.

TÁVOLBÓL.

Hegyeken és ködökön túl
ijedt házacskák sugdolódnak
fákkal, földdel, állatokkal,
hogy én a hegyeken és a ködökön innen,
kővállú kriptaházak között,
villamosmasinák bűgő malmában
őrlődöm, mint a tiszta falusi búza,
s éhes, áramos vasfogakkal
megesz a Város...

Szép falum meleg anya-arca,
hiába kísérsz messziről!
Esem, mint a lesikló búzaszem.
Eszteendő háromszázhatvanöt ujjá közt
kopik piros köntösöm.
Gurulok mázsás garatok között,
törve és zúzva panaszos kenyérnek.
Hiába kísérsz messziről,
hiába dobálsz gyermeknapjaim
bokrétáit felém,
hiába hintettél meg hajnalok
szenteltvizével,
hiába zengtél kápolnás ámeneket
induló léptem elé:
már meg nem állhatok...

Jobb lett volna otthon maradni magnak,
s tízágú magkalásszá bokrosodva
dicsérni a napot!

VÁLTOZÁS.

Érzed-e ősszel a hajnal fanyar ízét,
amint a nyírek közt bágvadt tüzet éleszt a nap,
és a gomolygó, piros porú köd
befüstöli a lelked, és mikor
egy messzi torony harangja kondul,
egy hang azt kérdi benned hirtelen:
ki halt meg?

E hang mindenütt füledbe cseng.
Ha kertbe mész, szomorú szagú rózsák
esnek eléd hófehér arccal
méhtelenül és szeplőtlenül,
mint arca boruló apácák.
Ha szobádba bújsz:
ablakod üvege villan eléd,
mint doktor pápaszeme.
S hiába mész ide-oda,
hiába bújsz meg egy sarokban,
érezd: világos nappal virrasztasz
valakit,
akit sehol se találsz,
akit szaglászva addig keresel
mig elveszted önmagadat,
és akkor,
ha tükörbe nézel:
meglep sötét ruhád,
megdöbbsz az az idegen arc,
azok a más színű szemek,
mik úgy villannak ki az üvegből,
mint két eltévedt bogár.

Látod:
csak a nyár csúszott ki lábad alól,
csak az idő csavarja föl rétek színes szőnyegét,
mint a vándorkomédiás,
csak egy kis felvonásnak vége:
s te megfordulsz, mint virág a nap után,
mely Áfrikában szórja már pazar fényét,
csapkolódsz, mint a vak madár,
kit ösztöne visz tengerek fölött,
titkok szédítenek,
kérdések csálnak,
pedig minden maradt:
a fák, a kert, a nap, a köd a régi,
csak te változol, csak te vetkezel
és öltözködöl nyárból őszbe, télbe,
néha meglátod magad meztelen:
és megfutamodsz elrejtőzni félve...
— Így változik az ember az Időben
míg az Idő ismétli önmagát.

SZOMORUSÁG.

Aranyból öntött homlokomra
ezüstös esőt hullajt az akác:
s lehajtom elbusult fejem,
mint jégütött kalász...

Ó, hiába ragyog az őzikék szeme!
Rigók gyöngyös szemébe
hiába csillan a gyémánthusu harmat!
a Végtelenből követnek minket halálos hatalmak
s egyszer
Valaki
kilopja szemünkből a csillagokat...

ERDEI FATÁBLÁRA.

Erdő zöldelő homályában
hol aranylila árnyak ingnak
vidulj s ülj le a bokrok alján
szendergő csönd mellé, mogorva
Vándor!

Tüzes-poros sarúd megoldván
ejtsd sóhajtva két súlyos vállad
a földre, mint molnár a zsákot
és zöldelő fák terebélyén
simuljon homlokod.

Arcod késztessek mosolygásra
párosodó rigók, fejedből
szálljanak a gondok, lezárult
fáradt szemedre lepke szálljon
s míg álmodban babáddal játszol,
verejtékmarta szőrös arcod
simogassák virágok...

JÉZUS.

Bús szőke gyermek és mégis kacag,
kék mély szemében alszik a titok.
Tegnap átment az őszi kerteken
és minden rózsza újra kinyitott.

Fehér ruháján hervadt, halk színek,
a meghalt nyár vére: rőt rozsdafolt
s ahogy ott áll, borus gyermekszobor,
glóriát süt le rá a kósza hold.

Kicsiny kezével galambot etet
s az őszbe néz hatéves szép szeme,
az udvar felől tompa nőta zeng:
öreg és fáradt ácsok éneke.

Bús szőke gyermek és mégis kacag,
bár tudja már, husz év múlva mi várja,
csak mosolyog és hallgatja, amit
a konyhán dalol édesanyja Mária.

IMRE HERCEG.

Agg szerzetesek szájról-szájra adták
s így őriztek meg sárgult krónikák
István királyunk királynak nevelte,
nagy, büszke urnak nevelte fiát.

Ő maga még szilaj volt, harci kedvű
és vére ázsiai volt, pogány,
de fia már kopják helyett keresztet
látott csillogni Fehérvár fokán.

Klastromokban, királyi palotákon
tanították aszkéta püspökök
és Imre herceg aszkétának nőit fel
hangos, nagyívó várurak között.

Fajtája vad volt, asszonytrabló, gőgös,
Ő szelid maradt, halkszavu, finom.
Kard helyett fóliánsait forgatta
s kedvelt virágja volt a lilium.

Hiába jött el aranyhaju mátká,
hiába hívták harcok és hadak,
imádkozott: Ő Isten trónját félté,
szűz lelkű volt és szűz testű maradt.

Kirá y lehetett volna büszke népen,
ki országot s hódít országokat,
ki aranyos székében nagykegyesen
kincseket és jutalmat osztogat.

Ugy: ezrek retteglék volna hatalmát
s csatamezőn hullt volna el talán,
igy: ősz bibornokok avatták szentté
egy tavasznap szűzfehér hajnalán.

FALUSI REGGEL.

Régen, mikor álmomból felriadtam,
Sárga pelyses kis jószágok
Csipegését hallhattam
Kis sárga életek, meleg életbimbók,
Aprószemeket vidáman kapargattak.
Mily csodás a léttelenség takarójából kibujni,
S mindjárt meleg életek zaját hallani.
Milyen jó, ha az ember életet érez.
Minden tagjával életet érez.
... Akkor még a reggel reggel volt.
Nem hajolt rám az élettelen hold
Fekete árnya.

HOMLOKOM FEHÉR ...

Homlokom fehér, hideg akarat úz villogó célok felé.
Homlokom fehér, szándékom tiszta,
Otromba kezek tartanak vissza.
Mindenütt ezek az esetlen kezek,
Hiába merednek elém fehér hegyek,
Lecsákányoznak fekete kezek.
Szememet lefogják, homlokom bezúzzák ...
Utambasziklát döntenek. Étkembemérget öntenek.
Édenbe kígyót csusztatnak, maguk is siklóként
[csúsznak ...
Oh, fehér homlokok, fekete kezek! ...

MÓZES.

Az Isten szava felmenydörög
s villámgyermeket szül a terhes ég,
a lejtőn egy csipkebokor ég,
sötét levegő vajudva hörög.

A lihegő szél tajtékot túr
— mint tengeren — porlepett fenyéren,
s a vaksötéten át fehéren
az égő bokor tűzlik. S szól az Úr:

Vidd népem az Igéret földére!
S Mózes bolyong hosszan nyája élén,
lelkét téve hittell az Igére,

bús esztendőnk száz prófétás éjén
ám tudja, hogy ő oda nem talál.
Mózeországok: bolyongás és halál.

KI TUDJA?

Ki tudja,
mért szeretem úgy az alkonyi pirt,
a szelet, az esőt, a könnyhöz hasonlót
s halottak estjén az elhagyott sirt?

Ki tudja,
mért kell nékem félnem, mindig félnem
a tavasztól, naptól, csók melegétől,
ki tudja, ó ki, hogy mért kell élnem

BUZAMEZŐK DERMESZTŐ NYUGALMA.

Buzamezők dermesztő nyugalma
árad el rajtam,
buzamezők nyugalma, mely akkor dermeszti
halotti mozdulatlanra, ha szellő sem
turkálja kuszáló ujjal az aranyvetést.
Nagy és rettentő ez a nyugalom,
belefekszik a végtelen idő
termő közepébe,
belefeküszik mozdulatlanul.
Áll a vetés, még ürgefi se bukkan,
hogy mohó rágicsálással
tépje le a tokos kalászszálat,
áll a vetés valami csontrafagyott
merevségben,
soha nem mozdulón, aggasztóan,
cölöpösen.

Van, aki véli : halott a mező,
de nem halott,
megtermékenyült öle
most szüli irtózatos, de hangtalan
boldog vajudással
az életet —
van, aki véli: halott a mező.

S egy reggelen
a buzamezők dermesztő nyugalma
tovaröppen,
haj, mi fölséges villanások cikkáznak
tengerén!
mi súlyos lengések fodrozzák, tarajozzák!
a felsuhogó moraj hogy köszönti
dárídóval
a gömbölyü magot!

A BOLDOG ANYASÁG HIMNUSZA.

Vendég az ifju nő és mindenki mosolyog,
ha a szobába lép,
mindenki a legszebb arcát mutatja.
Csendes e nő, a mosolya is halvány,
minden szava egy halk „köszönöm”.
Gondoskodó kezek simítanak diszpárnát
alája, ha székbe ereszkedik
s bár szabadkozik,
a lába alatt rögtön ott a zsámoly.
Nem érti, hogy ő mennyivel különb most
és mért igyekszenek
és mért finomkodnak, ha a szobába lép,
mért dédelgetik, a széltől is mért óvják,
mért mondják: felveszem én, te ne hajolj édes!
Úgy bánnak vele, mint egy kisbabával:
ne tedd ezt — jaj, azt csak hagyjuk máskorra,
mindezt nem érti s mert tetszik a dolog,
tetszik, hogy mindent teljesítenek,
néha eltöpreng, elgondolkozik:
de jó lenne már olyant kitalálni,
amit nem könnyű teljesíteni ...
Most elpihent a karosszék ölén
és hallgatja az áradó beszédet.
A szeme kisugaraz az ablakon a kékszín égre,
úgy tetszik: ottkünn láthat valamit.
Pedig — most befelénéz,
befeléfigyel s ha nem szégyelné, szólna:
Mit csinálsz, Kicsi?
Mit csinálsz, Drága?
Mit csinálsz, Édes?
Szeretsz? Szeretlek!
... Szemközt vele a lánykori barátnő
merengő arcára kémlel
és valami litkos áram fut át testén
Szólna is, nem is — s hallgat, mert érzi,

hogy a régi bizalomnak mindörökre vége:
a váravárt jövendő kicsi lény
kövér kacsóval összebogozta a barátságot
és nem lehet már kioldni soha...
Nézem őket. A lánykori barátnőt,
kit a megkívánt boldogság
távolisága halványít;
a befelétigyelő ifjú nőt,
aki most nincsen itt közöttünk,
hanem piros sugárban, zöldelő réten
közeledő gyermekével játszik.
Mondanám neki: te boldog, te áldott, te Madonna
de felriadna. Magamban mondom:
mit tudod te — micsoda szent misztérium vagy,
micsoda oltár vagy te,
mit tudod te, hogy a tested áldott,
a boldogságnak felszentelt temploma;
előtted elnémul a hangos beszéd
s rómaiakként „ave“-val köszöntünk;
mit tudod, hogy melletted a háború,
politika, emancipáció, törvényszéki per
hangyaemberek groteszk gulliverálma;
mit tudod te, hogy magas szentély
formátlan gazdag tested
s élettől duzzadó kebleid nedve
gyémánton, aranyon meg nem vehető
mérhetetlen kincs;
mit tudod te, hogy hitetlen férfiak hisznek,
ha téged látnak,
mit tudjátok, hogy árva magányos férfiak
leborulnának elétek ifjú drága nők,
jövendő anyák,
hogy kemény vállaikra,
sok-sok földrehajolt barna férfivállra
felállítsák a szobrot
s az égig emeljék
a Boldog Anyaság glóriás szép szobrát!

ÉLNI AKAR AZ EMBER!

Dörömbölő vágyakkal telítetten
közelednek óráink és
dörömbölő vágyakkal telítetten
száguldnak a végtelenbe.

Élni akar az ember
s hiába!

Állunk a kövön, hova sorsunk bénított
s vagyunk fakirja önlelkünknek,
ki most megszálltan
szédületes örvények felett bukdos
s kapkod a gyöngé szálak után is
menteni magát. Ám nincs segítség!
állani kell most a fakirságnak
gyötrelmes átkát borzongó
idők fergeteget vajudó iramában.
Állani kell most! iszonyu törvény
alatt görnyedünk
oldozatlanul!

Néma száánk, vérbeborult kidagadt
szemünk meddön kiált a morajba,
teljesületlen vágyakkal terhes
lelkünk most néma szobor
s nem jó a teljesülés varázsával
keltetni holt kőbe meleg éltet:
éljen az ember!

AKÁCFA A KÖRÚT JÁRDÁJÁN.

Kissé elcsüggedt,
kissé szomorú
és nagyon fakó,
nagyon idegen.
Mit is keres itt
a kis akácfa,
miért nő egyre,
mikor lenyesik?
Mire vár árván?
(senkise nézi)
miért virágzik?
(csak a por lepi)
mit is keres itt
a kis akácfa,
a kis falusi
egyszerű virág,
nem tűzik mellre,
le sem szakítják,
hervad a szárán.

Akác a járdán:
életem képe,
az idegenben
álljuk a posztot,
mit reánk osztott
kénytelen végzet.
Érthetetlenül
nézzük a népet,
ki mellettünk fut
élvezet után,
ki mellettünk fut
a kenyér után,

aki reánk dől,
aki rajtunk csüng
éhes hét után

És ilyenkor
szereink megrázni koronánkat,
hogy hulljon róla manna ;
kivánjuk a haláltoszló baltát,
hogy szegény család
aprított tesüünkön
melegítse étkét,
a kevést, izellent ;
szerelmes fiatalpár
fölé borulnánk,
hogy lombsátorral
csókra bátorítsuk
s a fáradtnak
árnyékot adunk
adakozón,
a déli verőn,
mert ez az akác sorsa.

Mert ez az akác sorsa,
hogy szegje az aszfaltot,
szépítsen, húset adjon,
kis családnak tüzet adjon
s mint jó ember :
életén át csak dolgozzon
más kedvéért
és halált is másért haljon.

2.

GYERMEKEK A MOSÓKONYHÁBAN.

Nyikorog a pállott lépcső, titkos léptek koptatgatják,
amint halkan lépdelve a pincemélybe suhanok
és a homályos sarokban és a szappanizü ködben
meglesem a mosókonyhák szennyesszagu titkait.
Leng a gőz és gomolyog, mint izes pipa bodor füstje,
befedi a kopott teknőt, ablakot,
csillogó gyöngyszemek, párolt cseppek ülnek ki a
mennyezetre, mint parányi égre csillag parányok.
A falakon cikkcakkosan virit a fehér salétrom
s a rácsos ablak kis közén
nem bír betörni a sugár,
csak közlelről látni egy-egy
járókelő vásott talpát a zöldelő üvegen.
Napsütés otkünn, homály benn.
Vigan pattog rozsdás katlan
öblös mélyén a jó meleg,
mellette gyermek szendereg,
pólyás kis jószág, embercsemete,
mig bátyja (lehet három éves is már)
a pólyakötő csipkéjével játszik.
Zúg a víz, a katlan dohog,
bugyog a víz, forr a pokol,
a mosónő új vizet mer, új ruhát vesz
és kisebzelt ökleivel
facsar, csavar, simogat.
Néha megáll, fel-felsőhajt
és a teknőn könnyökölve
tenyérbe ejtett fővel sír:
nem birom tovább, már nem! . . .
Az ég alatt, tető alatt, a gőz alatt, teknő alatt,
pólya alatt ébred már a kisgyermek.
Kiskacsója ring előre, ring oldalra, ring fejére,

pofigára lassú cseppel a plafonról víz pereg.
(Mintha valaki sajnálná s nehéz szívvél, égő szemmel
reá könnyet ejtene.

Megsajnálja magamagát, elhalkul a gügyögése
és penészes apró torkán betegesen cérnavékony
síró hangot ereget.

Ránéz a nő anyaszemmel, visszaereszti a ruhát
a teknőbe és a kicsit az ölébe öleli,
leül vele, játszik, babrál,
majd kibuggyan a ruhából, rongyruhából
megtelt melle

s a kis ajakra illeszti
elfáradt testének ékét, rubincseppjét,
az életnek kútforrását
és üveges, vakos szemmel a kékszinű ködbe néz.
A nagyobbik lassan mozdul,
(nem tanult vigan szökélni),
a teknőből habot markol, buborékot ereget.
Sápkóros arca kipirul és a színek képzeletét
ingerlik, mint légy az alvót,
nem tudja, hogy arany is van,
mindenféle drága kincs van,
de tudatlan képzelete a buborék szép színével
csodákat fest elibe . . .

Igy mosnak a mosónénék,
Igy játszik a gyerekek
és így lakik jól a kicsi.

Legyek egyszer már a hamelni boszorkánysipos —
megpróbálom a csalogatást:
Gyermekek a mosókonyhában,
ide gyertek most, gyertek,
minden mosónők minden fiai,
minden munkásnők minden lányai

ide gyertek most, gyertek !
Mig anyátokat súlyos gőz öli,
hímes rétre várlak titeket,
vigyázok rátok, szép mesét mesélek,
kicsérélem penészes torkotok
s hogy csilingeljen rajt ki kacagástok :
aranyhangszeri illeszték helyére —
sipoló kis tüdőtlök ellopom
és hurrázó tüdőtl adok cserébe,
ernyedtt eretekből kiszívom lassú véretek
s forró vért ereszték testetekbe,
mely sárga, mint bágyadt nap alkonyórán !
Itt szép a rét, itt kék az ég,
itt zöld a fű s arany a sugár,
itt szól a rigó, ó, játszani jó,
ép torokkal, tág tüdővel, piros vérrel,
dundi testtel táncot járunk, fogócskázunk,
tejet iszunk, habos tejet
mosókonyhák habja helyett
s elfelejtjük játék közben,
hogy valaha még úgy is volt,
hogy gyermek volt gyilkos gőzben,
vézna, istenverte gyermek.

NE SZÓLJ.

Ne szólj,
most nézlek.
Tekintetemmel, ez aranyhorgonnyal
horgonyt vetek a szemed tengerében,
keresem a kikutathatatlant.
Ne szólj,
most nézlek.
ne rebbentsd el a szavak hálójával
ez ünnepi óra csend madarát,
mert hátha vissza sosem jön már többé.

Oljünk,
csendesen, szóltanul
hallgatag tenger magányos partján
s halásszunk egymás
titokhalakat rejtő lükörében.
Hallgatsz,
nem szólsz
és valami ijedt szorongás fénylik a szemedben:
nem értesz,
nem baj,
ne szólj,
hadd nézzem megrebbenő kezed,
bágyadt liliumként meghajoló ujjad,
amint morzsolja szét a margarétát.
Bevésni akarom
agyam tömbjére
hajlékony tested képét
s fejedet,
e drága, királynál királyabb koronát.
Ne szólj,
most nézlek,
emlékezem :
az Alkotó énbőlőlem teremtett
s viráglétünk, madárlétünk — emberlétben
egyek voltunk, [találkozott,
egyek vagyunk,
kerestük egymást s megtaláltuk.

Most — nézlek,
mágnes : csillámló szemed könnye.
Térdedre hajol az állam
s várom
ajkadról a szerelmes szavakat.

Beszélj !

GYÓGSZERILLATU FEHÉR FOLYOSÓK ELÉGIÁJA.

A szárnyas ablakok felérnek
a tiszta mennyezetig
s nyitott szájukon belehelik
a park üdítő reggeli illatát.
A folyosók keramit kockáit
nemrég mosta fel a sánta mindenesasszony,
még csillognak a bezuhogó nap
gyógyító, életetujító sugarában.
Csendesek tavaszi reggeleken
az óriás termek, egymás mellett
szoronganak az ágydobozkák, bennük
egy-egy beteg bogarat tüzött szenvedésre
valami kegyetlen gyermeki játékkal
szórakozó óriás kéz,
titkos kéz,
kegyelmes halált ritkánnyújtó.
Csendesek a termek tavaszi reggeleken,
még nem ébredt fel a fájdalom
fehér bölcsőjében,
aki pedig az éjjelt úgy virrasztotta át,
már holtfáradtan csak halkan piheg...

A folyosó kihalt, ritkán kopog a kőkockákon
a nővérek keménysarkú, durva cipellője,
később fehér köpenyek, komoly doktorok
sietnek teremről teremre
és szemüvegük hideg fényével megdideregtenek
az ébredő beteget,
aki sóhajtva figyel a nyitott
ablakon bekuszó rigófüttőt,
a halotthordó halk nótázását,
a halotthordó-szekér gördülését

s a nekifeszült istrángban fáradó
aszott gebék csattogó patáját.

A gyógyulók gyógyszerillatú fehér folyosóján
elkomorul egy percre a remény mosolya
s remegve érzik:

arat a halál, hullnak a percek,
tűnik az élet —

de a rosszkedv fakó színét
a tavaszi nap tiszta sugara újra aranyra festi
és számolgatják a napokat újra,
mint a gyermekek gyógyulás előtt:
hányat alszunk mi még a gyógyulásig?...

A lábadozók a nap szép sugarával
szinezgetik a fakó reményt
és bedugják fülüket, ha hörgést hallanak valahonnan.

Remegve bújnak az ágyukba, a párnát
a fejükre húzzák, jaj, keserves hallani,
hogy a halotthordó cifrán füttyörészik,
hogy a nap künn süt, az élet künn élet,
ittbenn nyögések szaggatják a csendet
s az ágyak közén őri áll a halál.

A harmadik teremben valaki örült táncban
bokázik az ágyán,

a folyosók felzúgnak,
gurúl a betegszállító kocsi,
fehér köpenyek sietve lebegnek,
műszerek csillognak
s a tanár idegesen int:
Ennek már vége!

Halnak, halnak, halnak;
a halotthordó halkan nótáz
s az egyik teremben
felszárnyal
egy újszülött első sikolya röpkén.

Részletek „LEHEL KÜRTJE”
c. dalműből.

A mű egy trilogia középső része. A trilogia három önálló mű. Három korszellem drámájában a magyar pogány ősmult feldolgozása s a magyar cimer szimbolizálása.

Az első rész: „Liuntin” — Árpád fiának és egy bolgár rabnőnek szerelmi drámája. Az etelközi vész után a magyar hazát szerezni indul. (Hármas halom a fiánálában)

A második rész: „Lehel kürtje.” Bulcsu keresztény görög felesége, Hela, szerelmes Botondba. A cselzővő Konrád megszőkteti Bulcsút, Lehel boszuló hadjáratra indul. Vereségük és haláluk után a „Hadur kürtje” Bizáncba kerül, melyért Botond száll hadba. Vajk születésekor a kürt megnémul, Lehel sirján az öreg Botond viziójában felragyog a magyar korona.

A harmadik rész: „Csobánc.” Koppány két fiának, az elveszett és kereszténnyé lett Csobáncnak és az ősi hitű Tihanyinak szerelmével átszőtt drámájában a pogány világ ütközik össze a kereszténységgel. A koronás hármas halom fölött megjelenik a kettős kereszt.

Kalocsa: Olt, hol a napnak kél fel a pajzsa,
Hajnalok szárnyán száll fel az égre.
Az Ural alól Hunor és Magor
Útnak indultak vad után délre:
Messze eljártak, szarvast találtak,
Hajnaltól estig a vadat üzték,
Folyóhoz értek, pihenni tértek, —
Sátor karónak kopjájuk tüzték.

(Recitató, amely alatt egy lihegő szolga ront be a színre és Bulcsu elé borul. Valamit mond Bulcsunak, akinek arcán látszik a feldúltság és sarkantus, dübörgő léptekkel a szolga után el. A vendégek felé fordulnak.)

Konrad: *(Csatlóshoz halkan.)*
Cselem hamar ért dülőre,
Te leszel az üldözője, —
Augsburgig elkiséred.
Nem láatsz! Nem hallsz! Csatlós ér-
[ted? *(Az bólint.)*

Kalocsa: Az égen csillag, a réten illat,
Halkan horkantak kint a vad ménék.
Az édes álom fejükre szállott.
Fölülről hangzott a csodás ének
És az alvókat szólítá szózat,
Indulni menten Hadur elébe.
Két szárnyas ménen felszálltak szépen
Hunor és Magor csillagos égbe!
Csillagot járva gyémánt virágra
Dobban a lónak nemes patája.
Arany sátorban, mézizű borban
Duskál az elhunyt hősök tanýája.

Csellő: *(Lehelhez halkan.)*
Aggódom én Bulcsu miatt,
Amit sejtek — belém nyilalt.

Lehel: *(Halkan.)*
Bulcsu szíve lángoló tűz,
De asszonyért össze nem tűz!

Csellő: De ha Botond?

Lehel: Semmi kedvem
Biráskodni asszonyperben...

Kalocsa: A fejük szédült, csillag székérül
Hatalmas Isten ily szókat mondott:
„Ne feledjétek a küldetéstek...

Sok még a nép, mely nekem nem
[hódolt!]

Hunor és Magor az Ural alól
Nem vadat üzni küldtelek én el.
Messzi nyugatra, te az utadra, —
Hunorhoz szólott — indulsz az éjjel.
Égi jutalmul a földre küldök
Hunornak, kardot, Magornak kürtöt.
A kardnak éle, a kürtnek hangja
Legyen a földön Isten haragja “
Zsong a sok sátor, ébred a tábor,
Hunor és Magor egymásra néznek.
Égi parancsot, kürtöt s a kardot
Híven szolgálni kell a vitéznek.
Attila kardját, a Duna partját
Magornak kürtje soká kereste
Ám de egy napon a Hármashalom
Tünt fel és Árpád honát meglelte:

(A táncolók most erősebb ütembe kezdenek, ugyanakkor a kar)

Vegyeskar: A kürt szavára indult csatára,
Az ősök lelke adott erőt.
Vérük ha hullott, győzni tanult ott, —
Ez vigasztalta a szenvedőt!
Hadurnak kürtje az igaz ügyre
A napnak fényét hozta le ránk.
E kürt szavára, Árpád hadára
Adta áldását Álmos apánk

*(Hozzák a hirt, hogy Hela, Bulcsu felesége eltűnt.
Konrád csele ez, ki így Németországba csalta a magyar
sereget. Az induláshor:*

Vegyeskar: Bizanci kürt szavában
Hadur parancsa szól...
A nagy magyar határban
E kürt nekünk dalol...

A II. FELVONÁSBÓL:

Augsburgban a kivégzés előtt elhangzott a Lehel kürt szólója. Lehel megindultan emeli le a kürtöt, az ablakon lágy zümmögő kórusban válaszol a pogány magyar sebesültek kara:

Kar: *(Hallucináció)*
Vérvirágos puszta réten
Ezer vitéz utra készen
Nem megy innen többé haza...
Fel az égbe száll a lelke,
Csillagok közt vár Lehelre,
Riogni ha kürtjét hallja,
Szomjat és bajt már nem érez,
Nem fáj a seb, hogy elvérez...
Vigasztalja a kürt hangja...

Lehel: *(Megroskadlan áll a felső lépcsőfokon. Fájdalommal)*
Köszönöm az engedelmet,
Hálás leszek Henrik herceg,
Ha kigunyolsz és meggyötörsz
Izenként tépsz, vagy ha megölsz,
Türök szégyent, türök én kint,
Nemes herceg! Hallod ott kint...
Csatatérről száll az ének,
A haldoklók téged kérnek.
És én, aki soh' sem kértem
És ha hullott, csak a vérem...

(Felemeli a kürtöt)
Engem nézz most és e kürtöt,
Harcban csapzott fehér fürtöt,
Megalázott ősz fejemre,
Öreg harcos, vén Lehelre...

(Megcsukló hangon)
Könnyek törtek most szemembe...
E kürt neked... értéktelent,

Küldd ezt haza, mert nekünk szent.
Roskadt térden, im itt állok...
Teljesítsd e kívánságot...

*A gyászmagyarok, köztük Kalocsa, hírül hozzák az
augusburgi csatát.*

Botond: *(Fokozódó izgalommal)*
Beszéllj! Hova lett hát a kürt?!

Kalocsa: Ugymondják, hogy árulót ölt...
Lehel vele Konrádra tört.
Igaz, — torkát nyíl is érte,
Mégis a kürttől lett vége...
Hogy elvitte őt az ördög,
Kürtjét Bizancba a görög.
Szegény Uram — Bulcsu, Surra!
Felkötötték, a kapukra...

Botond: *(Felüvölt, bárdját rázza, toporzékol)*
És ti itt korcsok! A szegényetek!
Mért nem öltétek a németeket!
Haltak a hősök, a rongy menekült,
Várban a nemzete gunyra került!
Gyászosan kaptatok ily sebeket!
El innen messze! Ti nemtelenek!
Türtetek! — futni, hogy Henrik hagyott.
Átok reátok ti gyászmagyarok.

Kalocsa: *(Könyörögve)*
Oh jaj! Csufok! Mi szegények!
Csak egy zugot! Ölt megférnek.
Ne átkozz el! Hűn szolgálnak,
Nem vitéznek, csak szolgáknak.

Botond: *(Tajtékozva)*
Hordani szennyetek — innen el men-
ljetek!

Jaj! Kit a táborban látok meg köztetek.
Korbácsolom szíjjával verem ki lelketek!
(A zene indulójára minden oldalról ifju, gyermek és
ősz harcosok jönnek be, fegyvereiket forgatva.) A gyász-
magyarok jajgatva jobbra el.

Botond: (Bárdját forgatva, ütemre dobbantva rohan fel
s alá)

Rajta a harcra most fel szaporán!
Karddal a kézben! A pajzs, buzogány
Nyil, tegez, kopja a lóra csatolt!
Kengyelt a ménre! Botond szava szólt.
Nyil hegye éles, — a széllal repül . . .
Mint a folyamnak a sodra terül,
Rontson a had dübörögve, elül
Németek vértese nem menekül . . .
Villám az égről a földre levág,
Döngjön a kézben az ősz csatabárd . .

Pogánykar: Rajta a harcra . . . (isméllés)

(A nézőtér felé fordulva)

A németek vértese nem menekül!
(elvonulnak)

Botond: Csengjen a fegyver! A bosszu tüzel.
Addig a kardot ne rejtsé hüvely,
Lélnek a kürtje még honn nem riog.
Lángolva dőljenek falvaitok,
Üszkőkön vágató vad paripák!
Lélnek a vére az égre kiált!
Rajtatok vérbosszút vesz e a bárd.

Csellő: (Kívülről)

Álmatlan éj! Kinos nappal,
Szívem, lelkem tele jajjal.
Könnyem záporával estlen.
Csillag gyulást sirva lesem.
Bánat szárnyon száll sóhajom.

Szellők nyelvén kürtjét hallom.
Bús szívemmel szállok oda,
Lehelhez a csillagokba!

(Lovasok dübörgése, kint a harcra készülődés zsvaja)

Botond: Villám az égről a földre levág, —
Lélnek a vére az égre kiált...
Majd ha ott vérbosszut vett ez a bárd
Hallom a Lélnek a kürtje szavát!...

A III FELVONÁSBÓL:

*A bizanci kaland után a már megöregedett Botond
szomorúan méléz. Csellő, Hela vigasztalndk:*

Csellő: Botond!

Botond: *(Felriadva)*
Ki az! Mit akartok!?

Csellő: *(Szelíden)*
Mért bánatos, zord az arcod?
Lelked nehéz vihar tépi.

Botond: Asszony vigaszt nem vágy férfi!
Haragomat ki ingerli?
Parancsoltam: Ide senki!

Csellő: Nagyobb parancs a vér szava,
Fehér hajunk! — élet hava...
Közel a vég, mely összeköti...

Botond: A fényes mult ma összedőlt.
Mit keres itt Bulcsu nője,
Rabszolgának szeretője...
Ki innen, mert!...

Helena: Botond kérlek,
Az eltiport szolgálélek
Könnyes szemmel eléd térdel.

Multba néz fájó sebével
Akit mindig elkergettél,
Nem szerettél, megvetettél . . .
Fáradt, roncsolt szívét hozza,
Kinek mindig bús volt sorsa,
Lelke dermedt, haja fehér,
Ki már többé mást nem remél,
Eltűrt szegényt, bút bánatot,
Csak egyet kér : bocsánatot !

Csellő : *(Botondhoz)*

Lásd a szive szólt tehozzád !

Botond : Keservemet csak fokozzák

(Enyhülve)

Rossz sorsban a mult emléki,
Elfeledett, boldog régi
Álmok, napok visszatérnek,
Ifjuságomról beszélnek.

Helena : Régi harcról, mintha lálnám !
Mint ütött rést Bizanc várán
Csatabárdod — Büszke voltam,
Pedig görög maradt holtan
A kapunál. *(Közelebb húzódik Botondhoz)*

Botond : *(Lelkesen)*

A bajvivást ? !

Hogy megöltem az óriást ! ?

Helena : Láttam, és remegtem érted !

Botond : *(Büszkén)*

Mint vágtam át pajzsot, vértet.

Helena : Hittem ! ó és boldog voltam,
Hogy értem jössz — de csalódtam,
Szerelmemet eltiportad
Mint a rabnőt, úgy hurcolták.

Botond : *(Elérzékenyülve simogatja Helena haját)*

Bennem is, ha néha égett,
Különös vágy Hela érted,
Elfojtottam és legyűrtem!
Harcba, vészbe menekültem

Hela : Hát szerettél!?

Botond: Rég volt! Minek
Meggőtörni most a szívet,
Éltem, miért már nem élek,
Ősi fajom nagy nevének,
A harcnak, a dicsőségnek.
Hallgat a had és mi vének,
Siratjuk az ifjuságot,
Eltékozolt multat, álmot,
Boldog, régi szép világot...

(Nézi a kürtöt.)

Csendes a kürt, vének lettünk,
Gyermek szível érzelegtünk,
Utolsó fény az örömünk,
Hogy a nap leszál az éjbe,
Vele népünk dicsősége...
Csak tudnám mi lesz a vége?...

Csellő : Hadur, hogyha megszán minket,
Meggyógyítja sebeinket.

Helena : *(Halkan)* Én hiszem, a Megfeszített!

Botond: Hej! Csak én a jövőt látnám,
Nem fájna idők mulásán,
Az öreg szív, harcban edzett,
Hogyha dicső fejedelmet
Adna az ég — mindegy melyik,
De a népünk sorsán segít.

EMLÉKEZÉS OTTOKÁR PÜSPÖKRŐL.

Tegnap még itt volt, itt járt közöttünk,
Mint égi fénytől fénylő üzenet,
Aranyszava szólt s zúgott felettünk
S szívünkbe hullt a balzsamos kenet.

Ma a Föld és ég szónoka halott,
Pihenni tért a vándor s hazament:
Bennünket árván, gyorsan elhagyott,
Isten kereső élte elpihent.

Magasságok felé szállt az égbe
Diadalmas világnézet szava,
Mint Világosság a sötétségben
Tünt el a lelki szépség dalnoka.

Mikor A háboru leike zúgott,
Megtört szíveknek Iránytűt adott,
Lelke tüzével égi fényt gyűjtött,
Sívár sötétben fénylő csillagot.

Szava orgona, majd meg zúgószél,
Nyári napsütés, pacsirta dala,
Nyomában tiszta derült világ kél,
Lélekkerteknek hit-remény fala.

Élnémult a szó, élte megszakadt,
Életforráshoz nem vezet többé
Tiszta vizekre szomjazottakat.
Kidőlt. Meghalt, hogy éljen örökké.

Szószeiken halt meg, hová küldetett,
Ott nyujtá ki az Ur hívó kezét
S Ottokár ment . . . mert elvégeztetett,
Hogy égi honban élje életét.

*

Tegnap még itt volt, itt járt közöttünk,
Sívünkben gyújtott hitszövetneket :
Ma kihalt mécses fénye örökünk
S lánglelkéből kelt lelki napkelet.

(1927. április)

REMÉLJ!

Tünékeny röpke árnykép a világ,
Minden, mi él, csak hervadó virág.
Elszáll élted is, mint a falevél,
Melyet fájáról lesodort a szél.
Lelked nyugalmát itt csak úgy leled,
Ha reményedet Istenbe veted.

Borus fellegre fénylő napsugár,
Örömré bánat váltakozva jár.
Jönnek majd rád is gondterhes napok,
Tombolnak feletted vészes viharok :
Isten veled lesz, semmitől se félj,
Mégvéd bajodban, csak Benne remélj!

ÜZENT A VÁG . . .

Üzent a Vág, a Nyitra, a Nagy Kriván,
Visszavágyó szellő sír a Hargitán,
Kolozsvár, Kassa, Komárom, Bácska
Magyar hajnal virradását várja.
Kárpátoknak erdőkoszorúja
Reménykedve ezt a nótát zúgja:
Magyar hajnal fénylő napsugára
Virrad reánk talán nemsokára.

Röpke szellő tova szállva szállj csak szállj,
Hargitáig, Vág—Nyitráig meg se állj!
Susogó hangon mondjad el nékik,
Magyar hajnal bús csillaga fénylik.
Kárpátoknak erdőkoszorúja,
Reménykedve ezt a nótát zúgja:
Magyar hajnal fénylő napsugára,
Virrad reánk talán nemsokára!

RIMEK ZENÉJE.

Tünt kamaszkor fénye, lángja
Mintha titkon visszajárna.

Fehér ivet újra szántom,
Ugy, mint régi éjszakákon.

Cseng a rimek szent zenéje
És száll és száll mind feléje.

A világ is szépül, szenttül
Régifajta szerelemtül.

Kis fehér kéz visszaringat
S álmodjuk tünt álmainkat.

Ujra érzem: senki sincsen,
Aki így felmelegítsen.

Ujra érzem: soha nem lesz,
Aki így forr a szívemhez.

Édes tündér, fehér tündér,
Jaj, csak hamar el ne tűnnél.

Visszaröppent Véled titkon
Aki régen nem volt itthon.

A kis diák: régi, tiszta
És a versét újra írja.

Cseng a rimek szent zenéje:
Istenem, csak ő megértse! . . .

ADJ A FELEDÉS ITALÁBÓL.

Áldott feledés, te mindent elmosó
Csodás erejű, gyógyító ital,
Égő szívek enyhítő esője
Teérted sír és kesereg e dal.

Hatalmas Isten! Örök gyógyszeres,
Segíts rajtam!... Fáradtan, betegen
A Te tiszta, balzsamos neved
Lázás ajakkal, kérve rebegem.

Feledni kell s vágyak láza éget
S az emléke kinez, fáj, gyötör...
Csak egy cseppet adj a hús italból,
Egy cseppet, ami gyógyít, vagy megöl.

Egy cseppet adj, mert fáj a csókja még
Egy cseppet adj, mert ölelésre vágyón
Feléje hívnak letűnt szép napok
És jó és jó, ha most is néha látom.

Tudom, hogy rossz volt, megcsalt, hazudott,
Hogy játszott velem és most kinevet,
Szeretem mégis!... Drága gyógyszeres
Bocsásd meg ezt a balga bűnömet.

Ne vess meg érte Gyöngye báb vagyok...
Nincs orvosság más, nincs, ami lehűt:
A feledés drága italából
Adj, oh adj egy pohárka nedűt.

A Tiéd Isten, örök gyógyszeres
E csodálatos, gyógyító ital,
Égő szívek enyhítő esője...
Érette sír és kesereg e dal.

Oh, adj belőle!...

LEVENTÉK IMÁJA.

Népek Atyja, égi jó Urunk!
Bizalommal Hozzád fordulunk.

Szenvedésünk, gyászunk egyre tart
S nincsen aki védje a magyart.

Erősítsd meg bennünk a hitet,
Hogy országunkat ujjá építed.

És nem engeded ugye Te nagy Úr,
Hogy legyűrjenek igaztalanul,

Hogy bitorolják földünk, kincseink
S a magyarnak ami drága, mind.

Hozzád sóhajtunk esengő imát:
Add vissza Erdélyt, bérces Hargitát.

S hová sóhajunk sűrűn látogat:
Add vissza, add a szent Kárpátokat.

Add vissza népek Atyja, jó Urunk:
Bizalommal Hozzád fordulunk

Oh, érezzük már segítő karod:
Nagy teltre nőnek erős magyarok.

Nézd: himesek a szép magyar mezők,
Az Igéretnek uj serege nőtt.

Szép leventék! Mint a szikla mind!
S harcba szállnak egyszer ők megint.

Oh, Istenünk, ha jó e pillanat,
Te légy velük a lobogók alatt.

Népek Atyja, égi jó Urunk!
Bizalommal Hozzád fordulunk.

ÖREG DIÁK DALA 1931-ben.

Öregfiuk! ... Miránk lassan már ránkalkonyul...
Mind hosszabbra nyulnak mögöttünk az árnyak,
Suhannak felettünk láthatatlan szárnyak,
... És jó az éj feltarthatatlanul.

Éltünk fája mindig több levelet hullat,
Fejünkön egyre több a csillogó ezüst
S gondolatunk — mint karikás pipafüst —
Gomolygva keresi, kutatja a multat.

Oh, mert a jelen sivár s mit sem ígér...
Utunk a Golgotha keresztjáró utja,
Italunk keservek könnyből fakadt kutja
S szánkából a bánattól kihull a kenyér.

Himes mezőkként vár ránk a dus virágu mult,
Diákkorunknak édes-büvös tündéerkertje,
Melyben kezünk a jövő szőnyegjét himezte
S minden perc a gondtalanság örömébe fult.

Fülünkbe cseng a boldog kacaj s lárma...
Eszünkbe jut ilyenkor a sok csinytevés
S az a kicsi bánat, az a parányi, kevés,
Mely egy szekundától a szívünk megjárta.

Mint fátyolkép tűnik elénk az első szerelem,
Ifju sziveinknek mesemondó bokra,
Ez dalra tanított, zengő, szép dalokra
És daloltunk szivből, szünös-szüntelen.

Aztán jött az Élet... és szólitott a gátra
És férfi lett mind-mind... erős, dolgozó,
A tettek beszéltek, kevés volt a szó
És előre néztünk és sohase hátra.

... Aztán a vihar jött... A világ borult lángba
És amikor éltünkre egész világ lesett,
Voltunk Hindenburg bakák és Tizenhetesek
És Tizes huszárok, de egy se volt, ki gyáva.

A többiről tán már jobb nem is beszélni!
Utunk azóta a kereszljárók utja,
Italunk keservek könnyből fakadt kutja,
Nekünk csak egy maradt: Remélni! Remélni!

A mult ködén — fiuk — a jövendő csillog át,
Oh, nem jöttünk mi még sirva bucsuzóra...
Szép ifjúságunk jöjj vissza egy szóra...
Aztán ballag megint a vén diák tovább.

IFJU DIÁK DALA 1931-ben.

Talpra fiuk! Már pirkad a hajnal...
Vágtat az égre a nap szekere,
Hasad a kárpit a keleti égen,
Tépi napunknak szent ereje.
Talpra, ki cserkész! Talpra levente!
Kardot a kézbe!... Kard! Ki a kard!
És aki támadt és aki lázadt,
El ne felejtse: Ne bántsd a magyart!
Ne bántsd a magyart!

A Kárpátok ormán zsendül már a pázsit,
A lengyel mezőkön harmatcseppje reszket,
Ragyogó Kikelet táncoló sugára
Sorra csókolgat sok korhadt fakeresztet.
Doberdó szikláin rügyetbontó szellő
Altató dalt penget láthatatlan lantján,
A Piáve mellett millió virág nyit
Sok ezer magyarnak besüppedt sirhantján.
Az Isonzó partján, melynek fővenyébe
Hűségét sok magyar vérével beirta,
Mosolygó ég alatt magyar hősiségről
Zeng dalt még ma is a trillázó pacsirta
Ilyenkor tavasszal a föld lüktetését
A földben pihenő magyar hősök érzik;
Az elrabolt földnek szörnyű bánatától
Millió halottnak szive újra vérzik.
Vadvirágos sirok szálló szellők szárnyán
Ilyenkor — pajtások — minekünk üzennek:
Mikor lesz jutalma hősi haláluknak
S méltó büntetése az áruló bűnnek?
Miért, hogy gubbasztunk gyáva télenségben..?
Miért, hogy a jelen oly végtelen meddő...?

Magyar kikeletben a holtak üzennek:
Cserkészek, leventék! Mienk a jövődő!

Hát talpra fiuk! Már pirkad a hajnal!
Vágtat az égre a Nap szekere,
Hasad a kárpit keleti égen,
Tépi napunknak szent ereje.
Talpra ki cserkész...! Talpra levente...!
Kardot a kézbe! Kard! Ki a kard!
És aki támadt és aki lázadt,
El ne felejtse: Ne bánts a Magyar!
Ne bánts a Magyar!

PROHÁSZKA SIRJÁNÁL.

... Elhunyt... úgy hunyt el ő
Ott túl, a messze, nagy hegyen,
Mint fényes napja bimbós kikeletnek,
Hol hajnaltól estig örökké vetnek,
Hogy az ősznek bő termése legyen.
Ugy tűnt el, mint aranybitorban
Uszó, tündöklő, ragyogó sugár...
S hogy eltűnt, csak akkor vettük észre már,
Mikor sötét lett körülünk és hideg.

Ugy halt el, mint ártatlan gyermekajkak
Istentdicsérő, zengő himnusza,
Mikor a karmester int: Nosza!
Most vége van a dalnak
S az akkordok nagy-nagy csendé halnak.

Ugy ment el ő, mint aki bucsutlan
Távozik, hisz mindjárt visszatér...
És a szivekben megdermed a vér,
Mert hisz soha-soha nem tér vissza...

Óh, hogy sirattuk szívünkszakadtan...
Égő könnyáradatban fürödtünk,
Pedig — lám — ő itt maradt közöttünk
S velünk van folyton... szakadatlan.
Eddig nem látott, gyönyörű virágok
Lepik azóta künn a Szárazrétet
S minden helyet, ahová csak lépett,
Örökzöld bokrok, termést hozó ágak, —
Az ő lelkének földi másai.
A Hosszu-temetőben sok kis madárka
— Mintha nem lenne többé árva —
Zeng. Uj melodiák szimfoniái szállnak:
Zengő dalai Krisztus dalnokának.

Érzésből, dalból, színes virágból
Épitünk néki itten majd házat,
Amelyen ragyog minden pompázat,
Mit alkotó művész elgondol s terem...
S örök mécsesben, mint égi sejtelem,
Érzés, dal, illat mind benne világol.

Az Anthológiában szereplő költők irodalmi munkássága.

Arvay János: *a Napkelet és a Fejérmegyei Napló munkatársa. Irodalmi, társadalmi cikkei, versei, műfordításai, Hebbel: Judith fordításának részletei megjelentek különböző szépirodalmi és napilapokban.*

B. Eböczky Gabriella: *Versek és regénye a Székesfehérvári Naplóban, Fejérmegyei Hírlapban, Fejérmegyei Naplóban.*

KÖTETE: Lidérc. Versek. (1930.)

Bedő Miklós: *a Székesfehérvári Friss Ujság munkatársa. Vers, elbeszélés cikk még a következő lapokban: Fejérmegyei Napló, Fejérmegyei Hírlap, Dunántuli Hétfői Ujság, Egyenlőség (Budapest), OMKE (Budapest). Négy verse a Dalol, a magyar föld c. Anthológiában (szerk.: Sziklay J) Regénye: Kialvó lángok (Székesfehérvári Friss Ujság 1931–32)*

Erdősi István: *Versek, novellák a Fejérmegyei Naplóban.*

Goszthony Sári: *Versei a Székesfehérvári Naplóban, Székesfehérvári Hírlapban és a Fejérmegyei Naplóban jelentek meg.*

György Oszkár: *Eredeti és fordított vers, elbeszélés, cikk, tanulmány a következő lapokban: Magyar Szemle (rég), Hét (rég), Uj Idők, Nyugat, Literatura, Budapesti Hírlap, Pesti Napló, Magyarország, Budapest Pressé, Revue de Hongrie stb. továbbá győri, debreceni, ungvári és székesfehérvári lapokban.*

KÖTETEI: *Eredeti versek: In memoriam (1911), Tütkök (1926), A végtelen faszor (1930) Versfordítások: Baudelaire, A rossz virágai (1917 és 1920); Verlaine, Jóság (1926); A végtelen faszor (1930) Budapest.*

Hajdu Lajos: *Vers, elbeszélés, cikk, riport a Fejérmegyei Naplóban és a Dunántul-ban (Pécs). Versek: Dalol a magyar föld c. Anthológiában. Elbeszélés a Napkeletben (Budapest). Novellákat felolvasott a Rádió budapesti Stúdiójában.*

Jankovits Ferenc: *Vers, elbeszélés, cikk a következő folyóiratokban és napilapokban: Nemzeti Élet (Budapest); Vírradat (Budapest); Szabadon (Budapest); Kisednevelés (Budapest); Ellenőr (Kolozsvár); Milapunk (Losonc); Fejérmegyei Napló, Székesfehérvári Friss Ujság (Székesfehérvár); Liliomos könyvecské, Anthológia. (Pécs)*

KÖTETE: *Kenyérszegés. Versek, Páris 1932.*

Kinizsi Andor: *a Fejérmegyei Napló munkatársa. Versei, elbeszélései, humoreszkjei és egyéb cikkei a Fejérmegyei Naplóban; novellái a Nemzeti Ujságban (Budapest.)*

Kováts Jenő : a Fejérmegyei Napló munkatársa. Versei, novellái megjelentek a Székesfehérvári Ujság, Fejérmegyei Hirlap, Dunántuli Élet (Kaposvár) lapokban. Versei jelentek meg "A holnap dala" c. Anthológiában (1931.) Temesvár.

KÖTETEI: Igy volt, versek. (925.) Kaposvár; Pétermeztérése, regény, (1930) Pannonia könyvtár.

Pálffy István : a Napkelet és a Fejérmegyei Napló munkatársa. Versek : Dalol a magyar föld című Anthológiában. Versei számos vidéki és több fővárosi lapban.

KÖTETE: Aranymezők Regény (1931.).

Rakáts Lajos : a Fejérmegyei Napló felelős szerkesztője. Novellái, versei számos fővárosi és vidéki lapban. Bohózatát bemutatta a székesfehérvári Vörösmarty-színház.

KÖTETE: Hazajáró lélek. Regény. (1929.)

Révész Amadé: a Fejérmegyei Napló „Ifjuságunk" c. mellékletének szerkesztő-főmunkatársa. Tudományos, cserkésztaggyű, ismeretterjesztő cikkei, ifjusági szindarabok, monologok, költemények, novellák, regény a következő lapokban: Nemzeti Ujság, Katholikus Szemle, Magyar Cserkész (Budapest); Dunántul, Pécsi Est, Turul Sportlap (Pécs), Törekvésünk, Fejérmegyei Napló (Székesfehérvár.)

KÖTETEI: Vergilius és Apollonios Rhodis (1914. Doktori értekezés.), Farkaskölykök kátéja (1921.), Kézbesithetetlen levél,

Karácsonyi szindarab, (1923.), Kiscserkészek kátéja (1923.), Álomtündér, Ifjúsági szindarabok. (1926.) Pécs, Danubia kiadás. Kinyílnak a rózsák Ifjúsági szindarabok. (1926.) Pécs, Danubia. Kádár álma. Kisregény, (1931. Pannonia Könyvtár.)

Skorka Károly: *a Székesfehérvári Napló szerkesztője. Versei, novellái jelentek meg a Napkeletben és más szépirodalmi lapokban, valamint a Fejérmegyei Naplóban. Operettjét színre hozta a székesfehérvári Vörösmarty színház.*
KÖTETE: *Kék ég alatt (cserkész versek.)*

B. Szabó István: *hirlapíró. Tíz éven át a Pesti Hirlap erdélyi munkatársa. Nemzetiség-politikai, társadalmi cikkei, tárcái, versei jelentek meg a Pesti Hirlapban, az Erdély c. folyóiratban, a Fejérmegyei Hirlap, Székesfehérvári Naplóban.*

KÖTETEI: *Amit egy sírdomb beszél-Versek, (1912. Déva.) Están bá levelei. Irredenta versek. (1913. Budapest.) A Falu háboruja és forradalma, Történelmi tanulmány. (1924.) Szívek harca, regényes korrajz (1926.) Fejérmegye és Székesfehérvár törvényhatóságának almanachja (1931. Székesfehérvár.) Testámentum. Versek (sajtó alatt.)*

TARTALOM.

	Oldal
Szarka Géza : Előszó	3
Árva János :	
A kályha mellett	7
Este	8
Pajzán rimek	9
Rád mosolyog (George)	10
A fehér padon	11
A sziget ura (George)	12
B. Ebeczky Gabriella :	
Hűtelen	13
Csak egyet nem	14
Könnyelmű rajzok	15
Lidérc	16
Idő katonái	17
Képek	18
Bedő Miklós :	
Önjellemzés	19
Idegen városban	20
Erdősi István :	
Gondolkozom	21
Tél	21
Goszthony Sári :	
Hinni, remélni, szeretni	22
Lángbetűk . . . Hamubetűk	23
Templomban	24
Évszakok	25
György Oszkár :	
Útközben	26
A szobrász	27
Fal a völgyben	28

Vihar a hegyekben	29
Ósiség	30
Alvó arcra	31
A mag és a mák	33
A megtért patak	34
Pálmák és ciprusok	35
A tenger, a szél, a fák	36
Hajdu Lajos :	
Ez mind édes tavasz	37
A tücsök és a hangya	39
Imádság	40
Jankovits Ferenc :	
A szegények	41
Aratás előtt	42
Vihar után	43
Kenyérszegés	44
Nyugalmas ének a platánfa alatt	45
A forrás	46
Távolból	47
Változás	48
Szomorúság	50
Erdei fatáblára	50
Kinizsi Andor :	
Jézus	51
Imre herceg	52
Kiss Imre :	
Falusi reggel	53
Homlokom fehér	53
Kováts Jenő :	
Mózes	54
Ki tudja	55
Pálffy István :	
Buzamezők dermesztő nyugalma	56
A boldog anyaság himnusza	57

Élni akar az ember	59
Akácfa a körút járdáján	60
Gyermek a mosókonyhában	62
Ne szólj	64
Gyógyszerillatú tehér folyosók elégiája	66
Rakáts Lajos :	
Részletek „Lehel kürtje” c. dalműből	68
Révész Amadé :	
Emlékezés Ottokár püspökről	77
Remélj	78
Üzent a Vág	79
Skorka Károly :	
Rímek zenéje	80
Adj a feledés italából	81
Leventék imája	82
B. Szabó István :	
Öreg diák dala 1931-ben	83
Ifju diák dala 1931-ben	85
Prohászka sirjánál	86
Az Anthológiában szereplő költők irod. munkássága	88

576431

1500

A PANNONIA KÖNYVTÁR megjelent számai:

1. <i>Arany derű. Regény. Irta: Vidovich Ernő.</i>
Ára:	1 — P.
2—3. <i>Péter megtérése. Regény. Irta: Kováts Jenő.</i> — Ára	2 — P.
4. <i>Az idők szárnyán. Balladák és egyéb költemények. (Sajtó alatt.) Irta: Regőci Exner Gy.</i>	
5. <i>A gyümölcsfák kártevői ellen való védekezésről. Irta: Dr. L'Eplattenier Imre.</i> Ára: 1'20 P.	
6—7—8. (Három kötet.) <i>Arany mezők. Regény. Irta: Pálffy István.</i> Ára:	3 — P.
9. <i>A gyümölcsös helyes ültetéséről és kezeléséről. Irta: Dr. L'Eplattenier Imre.</i> Ára: 3 — P.	
10. <i>Kádár álma. Ifjúsági regény. Irta: Dr. Révész Amadé.</i> — Ára:	—40 P.
11. <i>Kláríka mindent eligazít. Gyermekek szindarab. Irta: Vécseiné Jankovich Luíza.</i> Ára: —'40 P.	
12. <i>Anthologia. Fehérvári költők verseiből.</i>
Ára:	1'50 P.

Sajtó alatt: Dr. Tamás Ferenc, a keszthelyi m. kir. Gazdasági Akadémia tanárának »Mezőgazdasági terményeink értékesítése« című műve.

Vörösmarty Mihály Könyvtár
Székesfehérvár

3 010006 328494

714

1 111008
Bookline.hu Központ